

Oikeuksiaan vaativa kansalaisuus haastaa journalismia

MICHAEL SCHUDSONIN HAASTATTELU

Uutishistoriikin jälkeen Schudson on kirjoittanut mainonnan historiasta (*Advertising, the Uneasy Persuasion*, Basic Books 1984) ja tutkivan journalismin kenties myyttisimmän tapahtumasarjan merkityksestä Yhdysvalloissa (*Watergate in American Memory*, Basic Books 1992). Hänen artikkeleitaan on ilmestynyt ja ilmestyy jatkuvasti viestinnän tutkimuksen aikakauslehdissä. Journalismin tutkimuksen ja kritiikin kannalta keskeisiä kirjoituksia löytyy kokoelmasta *The Power of News* (Harvard University Press 1995), jossa Schudson jatkaa historiallisia luotauksia journalismin menneisyyteen ja samalla pyrkii kumoamaan joukon perusteettomia oletuksia ja sitkeästi eläviä totuuksia journalismista ja joukkoviestinnästä.

Schudsonin tuorein teos näyttää ensi näkemältä ottavan hiukan etäisyyttä journalismin pulmiin. Se käsittelee kansalaisuuden erilaisten ymmärtämistapojen ja toteutumisen muotojen historiaa Yhdysvalloissa. *The Good Citizen* (The Free Press 1998) erottaa kolme eri vaihetta kansalaisuuden kehityksessä.

Varhaista kansalaisuuden ideaa 1700-luvulla määritteli omistavaan luokkaan kuuluvien miesten suljettu systeemi, jossa neuvoteltiin yhteisen hyvän toteuttamisen tavoista. Kansalaisuus oli pääosin 'sivistynyttä' myöntymistä olemaan järjestykseen.

Kansalaisuuden toinen versio alkoi nosta päätään 1800-luvun puolivälissä. Äänioikeuden vähittäinen laajentuminen teki puolueista politiikan keskeisiä elimiä: kiivas vaalikamppailu, tiukka ryhmäkuntaisuus ja kiihkeä debatti yhdistyivät puoluelojoalaisuuteen. Kansalaisuus merkitsi solidaarisuutta oman yhteiskuntaryhmän jäsenten kesken.

Kansalaisuuden kolmas aalto syntyi puoluevetoisen demokratian tunteenomaisen ja usein korruptoidun arjen arvostelusta. Vuosisadan vaihteen edistysajattelijat vaativat vaalikampanjoilta valistavuutta kiihotuksen sijaan. He halusivat ihmisten äänestävän yksilöinä laumakuntaisuuden sijaan. Kansalaisuuden ihannekuvaksi nousi tietoinen, informoitu, rationaalinen ja valintoja tekevä yksilö.

Astumalla askeleen sivuun journalismista Schudson itse asiassa tulee koko journalismin ja journalismikritiikin polttopisteeseen. Näet kiivaimpien ja kiinnos-

Journalismin tutkimusta opiskelleet tuntevat Michael Schudsonin ennen muuta hänen mainiosta uutisjournalismin historiikistaan *Discovering the News* (Basic Books 1978). Siinä Schudson asettui samaan rintaan kuin muutkin samoihin aikoihin objektiivisuuden käsitettä ja sen tuottamisen käytäntöjä uudelleentulkinnat yhdysvaltalaiset uutisen sosiologit kuten Gaye Tuchman, Herbert Gans tai Mark Fishman; nimiä, jotka monet meistä tuntuvat edelleen kirjoittavan artikkelin lähdeluetteloon ennen kuin tekstiä on syntynyt montakaan riviä. Siinä missä uutisen sosiologit osoittivat journalististen käytäntöjen erittelyllä, että tosiasiat ovat tekeleitä eivätkä suinkaan odota valmiina toimittajaa 'jossain tuolla', Schudson dokumentoi sen, miten koko objektiivisuuden idea kehkeytyi tukemaan toimittajien ammatillistuvaa joukkoa.

tavimpien journalismikeskustelujemme ytimessä on usein juuri kysymys siitä, millaisella kansalaisen visiolla journalismi operoi. Tästä kysymyksestä käsin oheinen haastattelu arvioi sekä journalistien että journalismin tutkijoiden hyveitä ja paheita.

Schudsonin mielestä kansalaisuus on viime vuosikymmeninä tullut määritellyksi jälleen uudella tavalla. Toisin kuin monet esimerkiksi kansalaisjournalismin puolesta puhuneet kirjoittajat, Schudson ei näe, että 'julkinen elämä' olisi viime vuosikymmeninä rappeutunut. Rappion sijaan hän näkee perustavan muutoksen, joka käynnistyi viimeistään 1950-luvun kansalaisoikeusliikkeistä ja jatkuu edelleen naisasialiikkeen ja muiden 'yhden asian' liikkeiden toiminnassa. Viimeisimmässä kansalaisuuden muodossa on Schudsonin mielestä kyse oikeuksista ja niiden vaatimisesta – ja näiden vaatimusten saavuttamisessa. Kuten aiemminkin, kehittyvillä kansalaisuuden muodoilla on haasteensa myös journalismille.

Professori Schudson opettaa viestintää ja sosiologiaa San Diegossa (University of California, San Diego). Haastattelu on tehty lokakuussa 1998.

Millaisen yleisarvion esittäisit nykyisestä journalismin tilasta ja sen tasosta?

– Käsitykseni on hiukan ristiriitainen. Yhtäältä ajattelen, että journalismin taso on parempi kuin koskaan ennen. Toisaalta, kuten monet muutkin kriitikot, pidän sitä aivan hirveänä. Minusta esimerkiksi ne, joiden mielestä journalismi on käynyt liian kyyniseksi, ovat perimmältään oikeassa. Journalismi opettaa lukijoilleen epäluottamusta poliitikkoja kohtaan. Vaikka tiettyyn mittaani asti tämä on tietysti kelpo läksy, kyynisyyttä liioitellaan karkeasti.

– Suosikkianekdoottini tässä aiheessa on Tom Pattersonin kirja *Out of Order*. Hän aloittaa väitteestä, jonka mukaan kaikkihan me tiedämme poliitikkojen tekemän kampanjalupauksia, jotka ovat pohjimmiltaan valetta – eikö niin? Mutta

hänen tutkimuksessaan paljastuukin, että poliitikot itse asiassa tuntuvat pyrkivän pitämään lupauksiaan tai ainakin usein yrittävät virassa toimia niin kuin ovat vaa-leissa sanoneet tekevänsä. Se on järkyttävä löydös, varsinkin jos sitä vertaa populaariin kulttuuriseen mielikuvaan, jonka edistämiseen journalismi osallistuu.

– Karkeasti ottaen journalismia arvostellaan usein nykyään ainakin kahdelta kannalta. Yhtäältä kysytään usein, rakentaako journalismi parempaa demokrati-aa vai onko se kyynisessä asiantuntijuudessaan enemmänkin demokratian toimin-nan este. Toinen ja ehkä näkyvämpi kritiikin muoto on väittää, että journalismi on roskaa, sensationaalista ja että se laiminlyö politiikan raportointia esimerkiksi sek-sin kustannuksella. Molemmissa arvioissa on perää. Esimerkiksi raja 'korkean' jour-nalismiin ja roskajournalismin välillä on käynyt entistä epäselvemmäksi ja vai-keammaksi vetää ja ylläpitää.

Onko tämä rajojen epäselvyys pelkästään pulma vai näetkö siinä jo-tain positiivisia puolia?

– Yleisin selitys roskan ja laadun välisen rajan murtumiselle näyttää olevan väi-te, että voitontavoittelu ohjaa entistä enemmän kaikkea journalismia. Kun Matt Drudge¹ kaivaa esiin jotain liikaista, myös New York Timesin on painettava se, kos-ka se on kiinnostunut rahanteosta siinä kuin muutkin.

– Mutta media on aina, ainakin 1830-luvulta alkaen, ollut innostunut rahan-teosta. Kiinnostavampi ja uskottavampi selitys rajojen murtumiselle onkin minus-ta pohtia sitä, kuinka esimerkiksi naisasialiikkeellä on ollut oma osansa tässä po-pularisoiutumiskehityksessä. *Henkilökohtainen on poliittista!* Se oli 1970-luvun naisliikkeen hokema, joka vakuutti meidät: henkilökohtainen on poliittista ja po-litiikka on läsnä kotona, työpaikalla ja kaikkialla. Ja seksissäkin on kysymys poliit-tisesta vallasta.

– Tämä on monella tapaa hyvin edistyksellistä kehitystä. Mutta elämä on mo-nimutkaista ja ironia kurkkii koko ajan olkamme takana. Yksi "henkilökohtainen on poliittista" -ajatuksen seurauksista on juuri se, että meillä on entistä enemmän pulmia vetää rajaa henkilökohtaisen ja poliittisen välillä. Siksi meillä on *Monica-gate*. Ja me olemme aika hämmentyneitä koko jutusta, etenkin Washingtonin toi-mittajat ja sisäpiiri. Suuri yleisö tuntuu olevan hiukan vähemmän epätietoinen omasta kannastaan kuin eliitit².

– Sekä kyynisyys että sensationalismi ovat vakavia ongelmia. Mutta samaan ai-kaan minusta lehdistössä on tapahtunut paljon kehitystä. Erittelyt ovat syventy-neet. Taustatyö on laadukkaampaa. On enemmän halua etsiä tavanomaisten hallituksen sisäpiirilähteiden tuolle puolen, ja entistä enemmän halua tarttua mo-nimutkaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin, joiden raportoinnissa joudutaan pu-humaan niin kadunmiesten kuin tutkijoiden ja analyytikoiden kanssa. Yksi tapa arvioida tätä kehitystä voisi olla katsoa, kuinka paljon journalistit kirjoittavat va-kavaa asiakirjallisuutta, joka yleensä saa alkunsa rutiiniraportoinnista. Lyön ve-toa, että tänään sellaisia kirjoja ilmestyy nyt selvästi enemmän kuin aiemmin.

– Mutkallista kehityksessä on se, että myös inhoamani poliittinen kyynisyys kasvaa samasta ammatillistumisen maaperästä. Toimittajat oppivat Vietnamista, Watergatesta ja näiden ympärille syntyneistä mytologioista sen, ettei hallituksen lähteiden sanoja voi uskoa noin vain. Syntyi epäluottamuksen kulttuuri.

– Tavallaan ajattelen, että kaikella on hintansa. Täytyy hyväksyä myös hyvien asioiden varjopuolet. Mutta huolestun, kun tunnen entisiä ja nykyisiä toimittajia, jotka kaipaavat "vanhoja hyviä aikoja" ja puhuvat kaihoten journalismista 1950-luvulla. Silloin journalismi oli todella "vastuullista", vain "faktojen" kirjaamista ja niin edelleen. Kun näin puhutaan, unohdetaan, että silloin kuljettiin usein ihan

käsi kädessä poliitikkojen kanssa. Esimerkiksi 1950-luvulla eräs yhdysvaltalainen senaattori, joka tunnettiin johtavana isolationistina ja jota pidettiin eräänä potentiaalisista presidenttiehdokkaista, alkoi ajatella, että kenties eristäytyminen ei ollutkaan parasta ulkopolitiikkaa. Kun New York Timesin ulkomaankirjeenvaihtaja James Reston ja tähtikolumnisti Walter Lippmann saivat vihiä tästä, he lähestyivät senaattoria ja tarjosivat tälle apuaan. Reston ja Lippmann kirjoittivat yhdessä senaattorille erään hänen avainpuheistaan, joka viesti julkisuuteen, että myös republikaanien oikeistosiipi ajatteli entistä kansainvälisemmin. Herrat kirjoittivat ensin puheen, sitten Reston uutisoi sen seuraavana päivänä New York Timesissa ja Lippmann ylisti sitä kolumnissaan. Nykyään tällaisesta joutuisi oikeuteen!

Olet tutkinut paljon journalismin murroksia ja muuttumista. Jos julkisia ja poliittisesti relevantteja merkityksiä versoo joka paikasta ja kaikista lajityypeistä, kuinka journalismin ja muun median rajaa enää voidaan pitää yllä? Pitäisikö sitä edes yrittää?

– Minusta pitäisi. Minusta jotkut asiat vain ovat tärkeämpiä kuin toiset. Journalismin pitäisi omistautua ennen muuta poliittisen piirin tapahtumille. Ja tuon alueen polttopisteessä on hallinto ja hallitus. Tässä mielessä olen hyvin vanhanaikainen liberaali. Myönnän kyllä, että yhteiskunnassa on olemassa monia vaihtoehtoisia, marginaalisia ja tärkeitä poliittisia julkisuuksia, mutta yksi julkisuus on sittenkin ylitse muiden: se, jossa olemme yhteiskuntana sopineet säättävämme yhdessä itsellemme sääntöjä. Näitä sääntöjä pannaan sitten viime kädessä toimeen poliisin tai armeijan avustuksella. Ja vaikka O.J. Simpson olisikin kiinnostavampaa, yhteistä päätöksentekoa koskeva aines kuuluu sivulle yksi. Viime kädessä *vain* se yhdistää meitä.

– Tavallaan kantani voi olla aika amerikkalainen. Meitä amerikkalaisia ei yhdistä etninen tausta, meitä eivät yhdistä sukupolvien mittaiset yhteiset kokemukset täällä asumisesta ja vain osaa meistä yhdistää kieli. Mutta meidän täytyy ainakin sitkeästi väittää, että meitä yhdistää itsenäisyysjulistus, perustuslaki ja niiden asettamat demokraattisen elämän normit. Tiedän, että kuulostan yhä enemmän älyttömän vanhanaikaiselta kansalaistaidon opettajalta, mutta sillä uhallakin minusta journalistien pitäisi olla kaikkein kiinnostuneimpia juuri näistä yhteisistä asioista.

– Samaan aikaan on tietysti totta, että politiikan käsite ja sen ala on etenkin viimeisen 50 vuoden aikana laajentunut hurjasti. Kansalaisten oikeuksien ympärillä tapahtunut kehitys tai 'oikeuksien vallankumous', kuten jotkut sanovat, on tehnyt oikeustalosta toisen politiikan polttopisteen äänestyskopin rinnalle. Toimitukset eivät vielä tätä nykyä ole ollenkaan ottaneet oikeuslaitoksen merkitystä tarpeeksi vaariin ja sen tapahtumia riittävään seurantaan.

Ajatteletko niin, että perinteinen edustavuuteen nojaava poliittinen järjestelmä on ollut jotenkin kyvytön tuomaan niitä intressejä, jotka ovat sitten alkaneet näkyä esimerkiksi lakituvan kautta?

– Kyllä. En tietenkään missään nimessä ole menettänyt toivoani perinteisen edustavan systeemin suhteen, mutta on kyllä selvää, että monet ihmisryhmät ovat joutuneet etsimään edustavuuttaan oikeuslaitoksen kautta. Esimerkiksi kelpaavat Amerikan mustat 1940- ja 50 luvuilla. Koska heillä ei ollut poliittista edustusta eikä sellaista ollut näköpiirissä, he tekivät joutuivat koukkaamaan tai kulkemaan eräänlaisen kiertotien lakituvan kautta. Tämän tien kulkeminen opetti myös nai-

sille, vähemmistöseksuaaleille, vammaisille, ja niin edelleen, että näin voi tehdä. Muut ovat seuranneet perässä ja ajatus on toiminut.

– Tämä on minusta meidän järjestelmässämme melko vallankumouksellista, ja tässä kehityksessä piilee minusta tärkeä läksy toimittajille. Journalistien pitäisi arvioida tarkemmin käsityksensä viime vuosikymmenien historiasta. Kyse ei ole poliittisesta rappiosta. Enemminkin lähihistoria on tarina erittäin nopeasta yhteiskunnallisesta tai sosiaalisesta muutoksesta. Emme ole vielä ehtineet keksiä, miten sopeutua siihen, mutta se, mitä on tapahtunut on kyllä aika merkittävää ja hienoa.

Tämän vuosisadan uutisjournalismi on pyrkinyt edustamaan suurta yleisöä ennen muuta raportoimalla muiden edustavien laitosten toimintaa. Kun sanot, että journalismin keskiössä pitäisi olla yhteisten asioiden, ajatteletko, että journalismi voi jatkaa samalla linjalla, mutta vain eri painotuksin? Vai näetkö, että journalismilla itsellään voisi vielä nykyään olla aktiivisempaa, edustuksellista roolia laitoksena, jonka kautta erilaiset äänet ja intressit käyvät näkyviksi ja kuultaviksi?

– Tällä saralla on varmasti paljon sellaista, mitä kannattaa kokeilla. Minusta kansalaisjournalismi on yksi tällainen tarpeellinen kokeilu. Suhtaudun siihen kriittisesti enimmäkseen siksi, että se on joskus hiukan ylimainostanut itseään. Sen retoriikka on ollut niin puhuttelevaa, ja Jay Rosen on ollut tässä mielessä nerokas kirjoittaja. Etenkin journalismin tutkijoiden parissa kansalaisjournalismiin on syntynyt melkein magneettista viehätystä. Mutta luulen, että olemme ehkä asettaneet ajatukseen liikaa toiveita. Ainakin itse aliarvion selvästi ammattikunnan sisältä nousevan vastarinnan. Mutta yhtenä lisätehtävänä, jota sanomalehti tai toimitus voi hoitaa, kansalaisjournalismi on minusta loistava idea.

– Mutta journalismin edustuksellisuus voi ottaa monia muotoja. Satun olemaan yksi harvoista tuntemistani ihmisistä, joiden mielestä *USA Today* sai aikaan jotakin hyvää journalismissa. Pidän esimerkiksi ja erityisesti heidän uutisgrafiikastaan. Se usein tavalla tai toisella esittää kansaa: tulojakaumana, gallutuloksina tai vaikka television tai jonkun muun vehkeen levinneisyytenä. Ne ovat kuvia meistä itsestämme. Näiden kuvien esillepano palvelee yhdenlaista representatiivisuuden tehtävää: se antaa äänen yhdenlaiselle versiolle siitä, millainen kansa me olemme. Sitä pitäisi minusta olla enemmän.

– Sen sijaan edustuksellisuuden ja aktiivisen toiminnan yhdistäminen on herkkä kysymys. Sanomalehti voi tietysti koota foorumin keskustelemaan julkisesta pulmasta tai esimerkiksi kutsua yhteen tilaan sotajalalla olevat nuorisojengit. Mutta jos ja kun joku kysyy, millä oikeudella lehti näin tekee tai mikä tai kuka lehti tai toimitus on päättämään siitä, kuka pöydässä istuu, hyvää ja pätevää vastausta ei oikeastaan ole. Tavallaan lehti voi tietysti toimia silloin hyvän kansalaisen tavoin, ja jos joskus sen toimintaa arvostellaan, pitää julkaista myös tuo kritiikki. Mutta jos olisin päätoimittaja, sellainen kritiikki saattaisi huolestuttaa minua. Murehtisin varmaan esimerkiksi sitä, miltä tahoilta se tulee. Silti pulmistaan huolimatta minusta tällainen riski näyttäisi joskus olevan ottamisen arvoinen.

Jos journalismi ryhtyy tällaiseen keskustelunvetäjän rooliin, ensimmäinen ajatus tietysti on, että sen pitäisi vetää hyvää ja demokraattisesti kestävästä keskustelua, jossa osanottajien resurssien, taitojen tai mahdollisuuksien eroja pyritään tasaamaan. Pystyykö journalismi tällaiseen?

– Minusta se voi olla mahdollista, vaikka en usko että se on kovin todennäköistä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa toimittajat työskentelevät organisaatioissa, jotka vihaavat ammattiliittoja. Käytännössä joka ainoa lehtitalo tai televisioasema vastustaa työvoiman järjestäytymistä. Siksi ay-liikkeestä kirjoittaminen ei ole helppoa.

– Toisissa kysymyksissä olosuhteet ovat paremmat. Esimerkiksi New York Timesissa on kokonainen liike-elämä osasto, koska sen lukijat ovat sekä kansalaisia että sijoittajia. He eivät

ole kansalaisia ja ay-aktiiveja. Miljoonat ihmiset tässä maassa ovat sijoittajia. Se ei ole tietysti kovin demokraattista, mutta monilla tavallisillakin ihmisillä on sijoituksia erilaisten rahastojen kautta, ja he haluavat olla perillä näiden kohtaloista.

– Journalismissa elävän pitkän perinteen mukaan toimittajien pitäisi puhua niiden puolesta, jotka eivät itse siihen pysty. Toimittajat tietysti yrittävät tätä, ja usein he pettyvät. Vaikka he ovat tehneet kaikkensa kirjoittaessaan vaikka huumeiden uhreista tai hyväksikäytetyistä lapsista, maailma ei muutukaan. Juuri tämän vuoksi journalistit usein menettävät uskonsa muutokseen.

– Mutta omalla tavallaan toimittajat ovat pitkään tasoittaneet julkisuuden voimasuhteita. He pyrkivät edelleen pakottamaan meidät, jotka kuulumme hyvinvoiviin ja paremmin koulutettuihin, kiinnittämään huomiota myös muuhun yhteiskuntaan.

Mutta voiko journalismi ottaa jonkinlaiset demokraattisen keskustelun kriteerit omaksi ohjenuorakseen?

– Oletetaan, että voisimme luetella hyvän demokraattisen keskustelun ominaisuuudet. Mikä tahansa lista olisi ongelmallinen: kuinka esimerkiksi demokraattiset pelisäännöt määritellään, miten keskustelua johdetaan tai säädellään, milloin vastavuoroisuuden katsotaan toteutuvan ja niin edelleen? Mutta jätetään nämä pulmat hetkeksi syrjään. Voisiko päätoimittaja naualta listan toimituksen seinälle ja sanoa, että näillä periaatteilla me toimimme ja nämä asiat täytyy pitää mielessä. Kenties! Se voisi olla aika kiinnostavaa.

– Kävipä kansalaisjournalismin jatkossa miten tahansa, minusta juuri tässä mielessä se on älyllisesti kiinnostavinta, mitä journalismin piirissä on minun muistini aikana tapahtunut. Se kysyy hyvin perustavia kysymyksiä: mistä tässä työssä oikein on tai pitäisi olla kysymys? Toimittajat kyllä toimivat omien standardiensä mukaan, mutta kansalaisjournalismi on pannut monet kysymään, ovatko nuo standardit oikeita? Nämä ovat loistavia kysymyksiä. Ei siis ihme, että huomionarvoiset journalistit Washingtonissa ja New Yorkissa monet kieltäytyivät ajattelemasta koko asiaa ja antoivat ymmärtää että kyseessä on vain jokin villi akateeminen unelma. Reaktio on aika ymmärrettävä. Kansalaisjournalismin tavallaan pyytää toimittajia ajattelemaan koko työnsä uudelleen.

Millaisista arvoista ja normeista itse lähdet journalismia kritisoidessasi liikkeelle? Millaista osaa arvot sinun työssäsi näyttelevät?

– Pohjimmiltani olen liberaali. Uskon yhteiskuntaan, jossa ihmisten toiminta ja osallistuminen nojaa viime kädessä oletukseen perimmäisestä moraalista yhdenvertaisuudesta, jossa arvostetaan yksilöllistä vapautta ja yksityisyyttä ja jossa

ovat mutkikkaampia esittää kuin toiset. Ehkä meidän ei tarvitse tietää Clintonin seksielämästä? Kenties siihen tuijottaminen estää meitä näkemästä jotain tärkeämpää!

Uskotko, että journalismia voi tutkimuksessa kuvata jotenkin riippumatta niistä motiiveista (arvoista ja kuvaamisen tavoista) joiden vuoksi sitä kuvaa?

– Tässä mielessä nojaan ehkä naiviin ja aika yksinkertaiseen ajatukseen, että on silttenkin parempi puhua totta kuin ei. On myös parempi tuntee totuus kuin toimia väärin kuvien varassa. Minulle tutkimus tai tiede on tärkeää ja kutsuustyötä. Luotan, että omalla tavallaan tiede toimii dialektisesti.

– Käyn säännöllisesti sekä journalismin ja viestinnän että historian tutkijoiden kokouksissa. Ja totuuden nimissä on sanottava, että viestinnän kokoukset ovat aika lailla kamalia. Historiantutkijat käyvät toisensa kimppuun kynsin hampain: heillä on yhteisiä kysymyksiä, oikeita väittelyitä, hyviä keskusteluja. Journalismin parissa näin ei usein ole. Ihmisillä on omat käsityksensä, ja on aika harvinaista että tutkimustyö tarttuu yhteiseen kysymykseen ja yrittää todistusaineiston avulla vetää maton toisin ajattelevien rakennelman alta. Ja se on sääli. Hyvän pointin esittäminen on aina mukavaa. Olen nauttinut aika lailla joidenkin kliseitä koetelleiden juttujen kirjoittamisesta, esimerkiksi kun kirjoitin jutun, jonka idea oli osoittaa, että "hei, Ronald Reagan ei oikeasti ollutkaan suosittu"³. Aluksi siinä oli hauskin se, että samalla romutin yhden oman väärän uskomukseni. Tietysti vielä parempaa oli, kun paljastui että muutkin olivat eläneet saman harhan vallassa. Usein työni vain alkaa siitä, että pillastun, kun jonkun sanomiset hyväksytään sellaisenaan, vaikka minusta väitteet eivät tunnu pitävän vettä.

noudatetaan demokraattisesti enemmistön kantaa sekä kunnioitetaan vähemmistön luovuttamattomia oikeuksia. Olen sosialisti vain siihen mittaani asti kuin se palvelee liberaalin teorian tavoitteita. Esimerkiksi massiiviset taloudelliset epätasa-arvoisuudet ovat omiaan tekemään liberaalin teorian normatiiviset oletukset tyhjiksi. Ihmiset voivat olla liian köyhiä saadakseen äänensä kuuluviin. Nämä ovat tavallaan ihan perusasioita.

– Aiemmin arvioin ja arvostelin journalismia tietämättä tai tiedostamatta kovin selkeästi, mistä käsin sitä tein. Tietysti minulla oli jotain ohjenuoria, kuten että journalismin pitäisi tavoitella totuutta, toimittajien ei pitäisi olla vallanpitäjien talutusnuorassa. Heidän pitäisi nähdä oma työnsä ja sen organisoimien seuraukset, jotka eivät palvele totuutta ja niin edelleen.

– Ajattelen edelleen, että journalistien pitäisi kertoa totuus. Mutta kysymykset näyttävät tätä nykyä minusta monimutkaisemmilta: toiset totuudet

– Tietysti kaikilla väitteillä on arvonsa. Esimerkiksi julkisen elämän ja ihmisten vuorovaikutuksen rappeutumista kuvaava Robert Putnamin essee *Bowling Alone*⁴ on minusta väärässä, mutta se on saanut aikaan paljon hyvää, koska se tarkensi väittelyn kohteen. Se tiivisti kymmeneen liuskaan laajalti jaetun kokemuksen, että olemme menettäneet jotain. Se väitti, että näin todella on, ja nosti pöydälle joitakin todisteita. Ja monien mielestä perustelut olivat sen verran vakuuttavia, että alkoi tapahtua kaikenlaista: itsekin olen jäsen eräässä kansallisessa komiteassa, joka pohtii tätä ongelmaa; Putnam itse on järjestämässä maanlaajuista toimintaa asioiden parantamiseksi. Tämä on tietysti hyvä juttu.

– Sama koskee esimerkiksi James Careyn työtä. Hän todella inspiroi ja sytyttää ihmiset kirjoituksillaan. Mutta minusta hänen nostalgiansa on juuri sitä: nostalgiaa. Minusta sellainen kuvaus menneisyydestä ei pidä vettä. Mutta hetkeäkään halua kiistää, etteikö sellainen kuvaus saisi aikaan hyvää.

– En kuitenkaan ajattele, että teen itse vahinkoa osoittamalla jonkun argumenttien olevan täynnä reikiä. Ajan oloon on minusta hyvä, että joku sanoo sen. Viimeisessä kirjassani yritän sanoa juuri sen, että jos sitoudumme 1800-luvun lopun ideaan ja ideaaliin informoidusta ja valistuneesta kansalaisesta, sitoudumme johonkin, jonka mukaan emme voi emmekä koskaan ole voineet elää. Jos sitoudumme tällaiseen kansalaisuuteen, näemme ja otamme huomioon vain osan tarinasta.

– Sen sijaan meidän täytyy arvioida uudelleen sitä, mitä pidämme kansalaisuutena. Jos vain ongelmattomasti hyväksyy vanhan tylsät totuudet – kuten puheen informoidusta kansalaisuudesta tai ajatuksen, että kaikki on jo sanottu perustuslain sananvapauslisäyksessä tai nostalgiset huokaukset, että miksemme kaikki voi olla kuten James Madison ja niin edelleen – sulkee samalla silmänsä tärkeiltä tosiasiailta. Kuten siltä, että emme voi kaikki olla rikkaita maanomistajia, emmekä voi enää elää ”yhteisössä”, joka sulkee melkein kaikki muut ihmiset ulkopuolelleen.

– Maailma on toisenlainen – ja silti me puhumme ”rappiosta”. Minusta tuon rappion, josta nyt puhutaan, on aiheuttanut naisliike, kansalaisoikeusliike ja kaikki muut loistavat ja hyvät ilmiöt. Minusta viime vuosikymmenien kehityksessä on myös kyse asioista, joita kannattaa pitää arvossa.

– Luulen, että monimutkaisen maailman yksinkertaistaminen on karhunpalvelus. Jos haluat tehdä sen kirjoittaessasi mielipidekirjoitusta lehteen on tietysti pakko vetää mutkia suoriksi, mutta omassa ajattelussa tai vaikka muiden tutkijoiden kanssa puhuessa ei ole mitään syytä puolustella vääristelyä.

Jos valistuneen kansalaisuuden ideaali tuotti objektiivisuuden ideaalin ja käytännöt, millaista journalismia ’vaativampi kansalaisuus’ tuo tullessaan?

– En tiedä. Joku varmaan tivaa vastausta tämän jälkeenkin. Ainakin pitäisi miettiä uudelleen, miten lainsäädännöstä, oikeusistuimista jne. kirjoitetaan. Monet väittävät, että oikeuslaitos on saanut Yhdysvalloissa liian keskeisen aseman. Mutta yhtä lailla toiset ajattelevat, että oikeudenkäyntejä ei ole läheskään tarpeeksi. Ehkä voisi ajatella, että ihmisten *velvollisuus* on haastaa yhtiöt oikeuteen, jos he loukkaantuvat, jos heidän ostamansa tuotteet hajoavat jne. Meillä ei ole kovin toimivaa demokraattista kontrollia yritysmaailmaan, mutta meillä on lakitupa. Pitäisikö lehtien suhtautua myönteisemmin näihin ”hulluihin asianajajiin”, jotka syyttävät firmoja milloin mistäkin? Kenties! Sellaisenkin implikaation työstäni voi vetää.

Pitäisikö journalistien siis suhtautua ylipäätään ymmärtäväisemmin siihen, että ihmisillä on etuja ja intressejä ajettavanaan?

– Nyt ajatellaan automaattisesti, että intressit ovat jotenkin huono juttu ja lobbaus kokonaan pahasta. Minusta näin ei välttämättä ole. Jos mennään takaisin Madisoniin asti, niin nähdään, että hän tosiaan ajatteli erityisintressien olevan pahasta. Mutta samalla hän myös ajatteli, ettei niiden olemassaololle voinut mitään. Niinpä hän halusi panna pystyyn maailman, jossa tuhannet intressit saivat kukkia ja poliittinen järjestelmä viritettiin niin, että nämä edut tasapainottivat toisiaan. Luulen, että pohjimmiltaan hän oli oikeassa: jos et halua rajoittaa vapautta, intressit lisääntyvät, voimistuvat ja monimuotoistuvat. Ja minusta suuri osa poliittisen historiamme parhaista perinnoistä nousee juuri tästä.

– Kyse ei ole siitä, että emme pystyisi näkemään omien intressiemme yli. Martin Luther King ei ollut kiinnostunut vain afrikkalais-amerikkalaisten pulmista, ja epäilyksettä hän oli kiinnostunut muista kuin itsestään. Mutta hänellä oli omat henkilökohtaiset kokemuksensa itsestään, perheestään, kirkostaan, ja niistä hän lähti liikkeelle. Minusta ei missään nimessä pitäisi olla epäluuloinen sen suhteen, että ihmisten omat intressit ja henkilökohtaiset kokemukset potkaisevat heidät liikkeelle. Mutta journalisteilla kieltämättä on tapana olla hiukan epäluuloisia.

– Omalta kannaltani tuoreen kirjani tärkein luku koskee valistuneen tai 'informatiivisen' kansalaisen idean syntyä progressiivisessa liikkeessä vuosisadan vaihteessa. Sen ajan poliittiset uudistajat suhtautuivat hyvin kielteisesti poliittisiin puolueisiin. He pitivät niitä läpikotaisin korruptoituneina, liian tunteisiin vetoavina, aivan liian epärationaalisina, aivan liian kiinnostuneina omista päämääristään aidon julkisen politiikan sijaan. Ja tämä oli tietysti totta. Mutta samalla *progressivistit* asettivat meille tällaisen puhtaan idealin ja mallin sille, miltä julkisen elämän pitäisi näyttää. Kukaan meistä ei ole koskaan onnistunut elämään sen mukaisesti.

Viitteet

- 1 Internet-juoru -kolumnisti, joka muun muassa ensimmäisenä levitti huhuja Clintonin ja Monica Lewinskyn suhteista. (ks. <http://www.drudgereport.com>)
- 2 Haastattelua tehtäessä mielipidetiedustelu toisensa jälkeen kertoi, että suuri yleisö Yhdysvalloissa olisi halunnut lopettaa koko seksiskandaalin julkisen puimisen.
- 3 The Illusion of Ronald Reagan's Popularity. Artikkelin löytyy muun muassa teoksesta *The Power of News*, 124-141.
- 4 *Journal of Democracy*, 6(1995):1, 65-78), Schudsonin Putnam-kritiikkiin voi tutustua tarkemmin kirjan *The Good Citizen* viimeisestä luvusta.